

ΠΡΟΣ ΜΙΑΝ ΣΥΓΧΡΟΝΟΝ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΝ ΓΛΩΣΣΙΚΗΝ ΑΓΩΓΗΝ*

Μολονότι τὸ περιεχόμενον τῶν ὄρων «παραδοσιακὴ γραμματικὴ» εἶναι ταυτοσήμαντον μὲ μίαν ἐμπειρικὴν κατὰ κύριον λόγον προσπέλασιν τῆς γραμματικῆς δομῆς μιᾶς γλώσσης, ἐν τούτοις ἡ σχολικὴ γραμματικὴ ὡς χρηστικὸν ἐγχειρίδιον ἐξυπηρετεῖ ὠρισμένας σκοπιμότητας* ἔτσι, καὶ ὁ διέπων αὐτὴν ρυθμιστικὸς χαρακτήρ εἶναι θεμιτός, κατὰ ἐπιστημονικὴν παραχώρησιν, ὑπὸ τὰς ἐννοίας (1) τῆς ἐκγυμνάσεως εἰς τὴν ὀρθὴν ἐκφραστικὴν χρῆσιν τῆς συγκεκριμένης γλωσσικῆς μορφῆς, (2) τῆς ἐπιλογῆς τοῦ ἀρμόζοντος ἤθους/ῦφους λόγου, (3) τῆς συμβολῆς εἰς ἀνδρημον/καθολικὴν μὀρφωσιν ἢ (4) ἀκόμη καὶ τῆς διδασκαλίας τῆς γλώσσης εἰς ἀλλογλώσσους. Εἰδικῶς πάντως διὰ τὴν σύγχρονον Κοινὴν Νέαν Ἑλληνικὴν (σ ΚΝΕ) ἀδήριτος προβάλλεται ἡ ἀνάγκη ἐκπονήσεως μιᾶς καθαρῶς περιγραφικῆς γραμματικῆς πρὸς σχολικὴν (ἀλλὰ καὶ πανεθνικὴν) χρῆσιν ἔντεῦθεν ἀπορρέει καὶ ἡ ἀναπόδραστος ἀνάγκη τοῦ μερικῶς ρυθμιστικοῦ χαρακτήρος τῆς.

Τὸ ἔτος 1925 ὁ L. Bloomfield διεπίστωνεν ὅτι οἱ διδάσκοντες εἰς τὰ σχολεῖα τῶν Η.Π.Α., «ἀπὸ τῶν καθηγητῶν τῆς Παιδαγωγικῆς μέχρι καὶ τῶν διδασκάλων τῆς Στοιχειώδους Ἐκπαιδεύσεως», ἀγνοοῦν τὰς προόδους τῆς συγχρόνου γλωσσολογίας. Τὸ χειρότερον ὅμως εἶναι, θὰ προσέθετα, τὸ ἐξῆς: μολονότι, ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν σύγχρονον γλωσσικὴν ἐπιστήμην, εἶσαι ἀτελῶς καὶ ἀνεπαρκῶς πεπαιδευμένος, ἐν τούτοις, καὶ ἐν συνδυασμῷ μὲ τὰς γνώσεις σου περὶ τὴν παραδοσιακὴν γραμματικὴν, προσπαθεῖς νὰ συγγράψης βιβλίον διδασκαλίας τῆς γλώσσης.

Πιθανὸν βεβαίως ἐλάχιστοι Νεοέλληνες νὰ γνωρίζουν ὅτι ἡ ὀνομαστικὴ τῆς (ὁδοῦ) «Ρηγίλλης» εἶναι ἡ «Ρηγίλλα», ἀλλὰ νὰ εἶναι συμβοηθὸς εἰς τὴν σύγχρονον παιδειακὴν δυσπλασίαν καὶ τὸ «Βιβλίον τοῦ Καθηγητῆ» («Νεοελληνικὴ Γλῶσσα γιὰ το γυμνάσιο») εἶναι κάτι τὸ ἐξωφρενικόν· αἱ φράσεις «*Στὴν ἴδια γραμμὴ στοιχεῖ ὀλόκληρη ἡ νεώτερη γλωσσολογία...*» — «*Ἡ συγχρονικὴ αὐτὴ διαπίστωσι ἔχει καὶ τὴν ἱστορικὴν τῆς δ i á σ τ α σ i.*» (Γ. Μπαμπινιώτης, Θεωρητικὴ Γλωσσολογία, σελ. 90/1) μετεμορφίσθησαν! εἰς τὸ ἐν λόγῳ βιβλίον (σελ. 26/7) ὡς ἐξῆς: «*Στὴν ἴδια γραμμὴ ἀντιστοιχεῖ (!) ὀλόκληρη ἡ νεώτερη γλωσσολογία...*» — «*Ἡ συγχρονικὴ αὐτὴ διαπίστωσι ἔχει καὶ τὴν ἱστορικὴν τῆς δ i á κ ρ i σ η (!)*».

Ἐπιβεβλημένη θὰ ἦτο μία γενικωτέρα κριτικὴ τῶν σχολικῶν ἐγχειριδίων γλωσσικῆς διδασκαλίας, κριτικὴ ἀφορῶσα καὶ εἰς θέματα ὀρολογίας (ἀπτόμενα τῆς οὐσίας τοῦ πράγματος) καὶ εἰς θέματα οὐσίας. Σκοπός μου θὰ εἶναι νὰ βοηθῶ, ὅσον εἶναι δυνατόν, εἰς τὴν ἐπιστημονικὴν προσπέλασιν τῆς γλώσσης μας.

Δὲν θὰ ὑποστηρίξω τὸν πλήρη ἐξοβελισμόν τῆς παραδοσιακῆς ὀρολογίας (μολονότι μία συγχρονικὴ περιγραφικὴ γραμματικὴ θὰ ἤξιωνε κάτι τέτοιο), πλὴν ὅμως ὄροι (ἀπαντῶμενοι εἰς τὰ ἰσχύοντα σχολικὰ ἐγχειρίδια διδασκαλίας τῆς

* Ἀφορμὴ διὰ τὰς γραμμάς ποῦ ἀκολουθοῦν ἔδωσεν ἡ ἐκδοσις καὶ γυμνασιακὴ χρῆσις τῶν ἐγχειριδίων «Νεοελληνικὴ Γλῶσσα - γιὰ το Γυμνάσιο - Τεύχη Α' + Β' + Γ'», καθὼς καὶ ἡ ἐκδοσις καὶ χρῆσις τοῦ βιβλίου «Νεοελληνικὴ Γλῶσσα - γιὰ το γυμνάσιο - Βιβλίον τοῦ Καθηγητῆ».

γλώσσης), όπως «*άνώμαλα*» (ουσιαστικά/ρήματα κ.ο.κ.), οι οποίοι τυγχάνουν άνεπιστημονικοί, θά ήδύναντο να αντικατασταθούν' έτσι, όρθότερος/έπιστημονικότερος (άντι τοῦ «*άνώμαλα*») είναι ό όρος «*ιδιότυπα*» (ουσιαστικά/ρήματα κ.ο.κ.), έφ' όσον «*άνωμαλία*»εις τήν γλώσσαν ώς δομήν/σύστημα δέν νοείται. 'Επίσης σύγχυσιν ίσως προκαλοῦν όροι, όπως «*άόριστος*» (χρόνος), χρόνος ό όποιος εις τήν 'Ελληνικήν δηλοῖ πρᾶξιν «όριστικήν» περισσότερο ίσως παντός άλλου τύπου τοῦ ρήματος [ένῶ σύγχυσιν ένδέχεται να προκαλή και ό κοινός όρος «*ύπερσυντέλικος*», προκειμένου διά τοῦς παρελθοντικούς τύπους «*έλελύκειν*» (τῆς 'Αρχαιοελληνικής) και «*είχον/-α λύσει*» (τῆς σ ΚΝΕ), έφ' όσον ό άρχαιοελληνικός ύπερσυντέλικός εξέφραζε κατά κύριον λόγον «*τήν κεκτημένην κατάστασιν*» ή «*τήν ένέργειαν τήν παράγουσαν διαρκές άποτέλεσμα*» (Humbert/Κουρμούλης), ένῶ ό σύγχρονος δηλοῖ απλῶς και μόνον τό προτερόχρονον μιᾶς πράξεως].

Και ένῶ, όμολογουμένως, δέν δυνάμεθα να παρακολουθήσωμεν τās εξέλιξεις τῆς συγχρόνου φωνολογίας (Jakobson → Chomsky και Halle → Λεξική, Μετρική, Αυτότεμαχιακή φωνολογία), εις τήν σελ. 101 τοῦ Α' τεύχους τῆς «*Νεοελληνικής Γλώσσας για το γυμνάσιο*» γίνεται λόγος περί «*παθῶν φωνήντων*». 'Η όρολογία, βεβαίως, («*πάθη φωνήντων*») έντάσσεται εις τās γενικώτερας παρανοήσεις τῆς παραδοσιακής γραμματικής, όθεν και ή άκραιφνῶς άνεπιστημονική παρουσίασις τοῦ θέματος έδῶ' έτσι: (1) συνεξετάζονται φαινόμενα άφορῶντα εις φράσεις και φαινόμενα άφορῶντα εις λέξεις τῆς σΚΝΕ (τά «*μη με αφήνετε*»/«*μη μ' αφήνετε*» — «*από τό χωριό*»/«*απ' τό χωριό*» — «*μου έδωσαν*»/«*μου 'δωσαν*» με τὰ «*χρεωστώ*»/«*χρωστώ*» — «*κάνετε*»/«*κάντε*» — «*καμία*»/«*καμιά*»), κάτι τό όποιον έμποδίζει τήν περιγραφήν και άνάλυσιν τῆς γλώσσης ώς συστήματος² και (2) παραλείπεται έντελῶς ή περιγραφή τοῦ φαινομένου τῆς κράσεως³, μολοντί παράδειγμα τοῦ φαινομένου («*πόχει*») ύπάρχει εις άνθολογημένον, εις τό πρωτογυμνασιακόν έχειρίδιον, ποίημα τοῦ 'Ελύτη (Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας, Α' Γυμνασίου, σελ. 306, «*Η Πούλια π ό χ ε ι ε φ τ ά παιδιά*»).

'Ατυχής θά πρέπει να χαρακτηρισθῆ και ή χρῆσις τοῦ όρου «*ρινικός*», προκειμένου περί «*ε ρ ρ ί ν ω ν συμφώνων/συμπλεγμάτων*»⁴, ένῶ κατά παράβασιν πάσης έπιστημονικής (γλωσσολογικής) άρχῆς έχουν υιοθετηθῆ αί γραφαί <αυό>(!), <αυτι>(!) και <καινούριος>(!): τὰ [αν] και [af] εις τās λέξεις <άβγό> και <άφτι> άντιστοιχῶς δέν είναι κληρονομημένοι έκ τῆς 'Αρχαιοελληνικής δίφθογοι (όπως πρὸ πολλοῦ οι γλωσσολόγοι Γ. Χατζιδάκις και Μ. Τριανταφυλλίδης έχουν δείξει), ένῶ εις τήν λέξιν <καινούργιος> τό β' συνθετικόν είναι τό «*εργον*» (καινός+εργον).

Οί συγκρητισμοί παραδοσιακῶν γνώσεων με πορίσματα τῆς συγχρόνου γλωσσικής έπιστήμης είναι έναργέστατοι και εις τὰ πλαίσια τοῦ μορφολογικοῦ επιπέδου. 'Ετσι, προκειμένου να ισχύση ή άνεπιστημονική άποψις ότι λέξεις τοῦ τύπου *ξε-παγιάζω*, *ξε-πουλάω* κ.ο.κ. ή τοῦ τύπου *ξε-καρφάνω*, *ξε-βάφω* κ.ο.κ. είναι «*σύνθετες*» (:ιδε τās σελ. 56/7 τοῦ Β' τεύχους «*Νεοελληνική Γλώσσα για το γυμνάσιο*»), παραποιεῖται και αὐτός άκόμη ό παγκοσμίως ισχύων γλωσσολογικός όρισμός τοῦ όρου «*λεκτικόν μόρφημα*» (όρθότερον βεβαίως «*λεξικόν μόρφημα*» ή «*λέξημα*»)· «*λεξικόν*» (ή «*λεκτικόν*») είναι τό μόρφημα-φορεῦς τῆς λεξικῆς (=τῆς ιδιαιτέρας, μονίμου και σταθερᾶς) σημασίας τῆς λέξεως (πρβλ. τό *λέξημα γράφ-τῆς λέξεως γράφ-ω*· τό -ω είναι «*γραμματικόν μόρφημα*», φορεῦς τῆς γραμματικῆς σημασίας)· όθεν, «*οι περισσότερες άκλιτες λέξεις*» δέν είναι δυνατόν να είναι φορεῖς ιδιαιτέρων σταθερῶν σημασιῶν τῶν λέξεων (όπως διατείνονται οι συγγράψαντες τό Α' τεύχος τῆς «*Νεοελληνικής Γλώσσας για το γυμνάσιο*», εις τήν σελ. 40). Τὰ *ξε-πλένω*, *ξε-γελῶ*, *ξε-πουλάω*, *ξε-μοναχιάζω* (Α) κ.τ.δ. ή τὰ *ξε-γράφω*, *ξε-*

βάφω, *ξε-βιδώνω*, *ξε-πορτίζω* (B) κ.τ.δ., *συγχρονικῶς* θεωρούμενα, εἶναι λέξεις παράγωγοι μὲ τὰ προθήματα *ξε-* (A) ἢ *ξε-* (B) καὶ ὄχι σύνθετοι (ἐφ' ὅσον σύνθετοι εἶναι αἱ λέξεις αἱ προερχόμεναι ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ δύο λεξικῶν μορφημάτων). Ἐπίσης παραπλανητικὴ (ἂν μὴ τι ἄλλο) εἶναι καὶ ἡ κεφαλὴς: «*Τὸ μόριο ξε-*» (σελ. 57, B' τεύχος, «*Νεοελληνικὴ Γλῶσσα γιὰ το γυμνάσιο*», ὅπου ὑπάρχουν καὶ τὰ ἀκολουθοῦντα παραδείγματα), ὅταν τὸ πρόθημα *ξε-* τοῦ «*ξε-πουλήσαμε*» δηλώνῃ κάτι τὸ ἐντελῶς διάφορον τοῦ *ξε-* τῶν «*ξε-πορτίσει*» καὶ «*ξε-βάφουν*» [ἐνῶ πρέπει νὰ σημειωθῇ ὅτι καὶ μεταξὺ τῶν «*ξε-πορτίζω*» καὶ «*ξε-βάφω*», ἀκόμη, ὑφίσταται διαφορὰ σημασίας ὅσον ἀφορᾷ τὸ πρόθημα *ξε-*: *ξε-(πορτίζω)* = ἐξέρχομαι..., ἐνῶ *ξε-(βάφω)* = τὸ ἀντίθετον τοῦ περιεχομένου τοῦ ρήματος «*βάφω*»] τὸ ἐπιτατικὸν προθηματικὸν μόριον *ξε-* τοῦ *ξε-πλένω* κ.τ.δ. ἱστορικῶς/ἐτυμολογικῶς ἀνάγεται εἰς μεσαιωνικὸν *ξε-* <ἀρχαιοελλ. πρόθεσιν *ἐκ-* καὶ τὸν τύπον *ἐξ-*, ὁ ὁποῖος ἐνεφανίζετο εἰς περιβάλλοντα πρὸ φωνήεντος (συγκεκριμένως ἐδῶ εἰς παρατατικούς καὶ ἀορίστους ρημάτων) καὶ ἐλειτούργησε μὲ ἐπιτατικὴν σημασίαν [λ.χ. *ἐξ-ἐπήδησα (ἐκ-πηδάω/-ῶ)*], ἐνῶ τὸ ἀρνητικὸν/στερητικὸν/ἀφαιρετικὸν προθηματικὸν μόριον *ξε-* τῶν *ξε-γράφω* κ.τ.δ. ἱστορικῶς/ἐτυμολογικῶς ἀνάγεται εἰς μεσαιωνικὸν ἐπίσης *ξε-* <ἀρχαιοελλ. πρόθεσιν *ἐκ-* καὶ τὸν τύπον *ἐξ-* εἰς περιβάλλοντα πρὸ φωνήεντος (συγκεκριμένως ἐδῶ εἰς παρατατικούς καὶ ἀορίστους ρημάτων) καὶ ἐλειτούργησε μὲ ἀρνητικὴν ἐν γένει σημασίαν ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸ (ἀνευ τῆς *ἐκ-/ἐξ-*) ρῆμα [λ.χ. *ἐξ-έφευγον (ἐκ-φεύγω)*] ἔτσι, ἐκ τοῦ *ξε-πλένω* (κ.ἄ.) ἢ τοῦ *ξε-γράφω* (κ.ἄ.), ἀναγομένων ἱστορικῶς/ἐτυμολογικῶς εἰς τὰ ἀρχαιοελληνικὰ *ἐκ-πλύνω* καὶ *ἐκ-γράφω* ἀντιστοίχως, ἔχομεν ἐπέκτασιν τῆς χρήσεως τῶν *ξε-* καὶ τὴν κατ' ἀκολουθίαν παραγωγὴν τῶν *ξε-μοναχιάζω*, *ξε-γελῶ* κ.ἄ. ἢ τῶν *ξε-πορτίζω*, *ξε-δοντιάζω* κ.ἄ. ἐπίσης ἀντιστοίχως. Τέλος, ἄς μνημονευθοῦν καὶ μερικαὶ ἄλλαι σημασιολογικαὶ ποικιλίαι τοῦ *ξε-* εἰς τὴν σKNE, ὅπως εἰς τὸ *ξε-νυχτῶ* κ.ἄ.δ. ἢ εἰς τὸ *ξε-συμπέθερος* κ.ἄ.δ., ποικιλία ἀναγόμεναι ἱστορικῶς/ἐτυμολογικῶς κυρίως εἰς τὸ ἀρνητικὸν/στερητικὸν/ἀφαιρετικὸν *ξε-* (<ἀρχαιοελλ. πρόθεσιν *ἐκ-/ἐξ-*).

Ἐὰς σημειωθῇ ἐπίσης ὅτι εἰς τὰ πλαίσια σχολικῶν ἐγχειριδίων γλωσσικῆς διδασκαλίας πρέπει ἡ ἀνάλυσις καὶ περιγραφή τῆς γραμματικῆς δομῆς τῆς γλώσσης νὰ γίνεται εἰς συνδυαστικὸν ἐπίπεδον μορφοσυντάξεως, ἐφ' ὅσον τὰ γραμματικὰ μορφήματα τῆς Ἑλληνικῆς ἐπιτελοῦν συγκεκριμένας συντακτικὰς λειτουργίας (πρβλ. καὶ τὴν ἐπὶ τοῦ θέματος θέσιν τῆς «ἐρμηνευτικῆς σημασιολογίας»).

Ἄλλὰ καὶ εἰς τὰ ἐπίπεδα τῆς συντάξεως καὶ σημασιολογίας, ἐνῶ σήμερον συζητοῦμεν περὶ κοσμογονικῶν προόδων, ἐν τούτοις εἰς τὰ ἰσχύοντα σχολικὰ ἐγχειρίδια γλωσσικῆς διδασκαλίας συνεχίζεται ἡ συνεξέτασις τῆς «γενικῆς κτητικῆς» λ.χ. μετὰ τῆς «γενικῆς ἀντικειμενικῆς», πρᾶγμα τὸ ὁποῖον δεικνύει ὅτι δὲν ἔχει καταστῆ κατανοητὸν ὅτι τέτοιου εἴδους θεώρησις σημαίνει σύγχυσιν κριτηρίων (σημασιολογικῶν καὶ συντακτικῶν).

Καὶ εἰς τὴν «ἀπόπειραν περιγραφῆς» τῶν ἐξηρητημένων προτάσεων τῆς σKNE δὲν ἐλλείπουν αἱ παροδοσιακαὶ πλάνας καὶ ἡ κατ' ἀκολουθίαν ἀβασάνιστος υἰοθέτησις τῶν ἔτσι, εἰς τὸ Γ' τεύχος (τῆς «*Νεοελληνικῆς Γλῶσσας γιὰ το γυμνάσιο*»), εἰς τὰς σελ. 30-37, ὅπου ἐξετάζονται αἱ «*ὀνοματικαὶ προτάσεις*», συνεξετάζεται καὶ ἐν εἶδος προτάσεων καλούμενον «*αναφορικῆς ονοματικῆς προτάσεις(ι)*». Χωρὶς νὰ ἔχη προηγηθῇ συστηματικώτερα ἔρευνα ἐπὶ τῶν ἀναφορικῶν προτάσεων τῆς σKNE, χωρὶς νὰ ἔχη ἐρευνηθῇ ἂν καὶ κατὰ πόσον καὶ εἰς τὴν ἐπιφανειακὴν δομὴν αἱ καλούμεναι «*ὀνοματικαὶ ἀναφορικαὶ*» προτάσεις ἀναφέρονται εἰς παραλειπόμενον ὄρον, δογματικῶς καὶ ἀφοριστικῶς αἱ προτάσεις αὐταὶ νοοῦνται ὡς «*συμπληρωματικαὶ*» (ἐφ' ὅσον τὰ τέσσαρα ἄλλα εἶδη, αἱ εἰδικαὶ δηλ., αἱ

βουλητικά, αἱ ἐνδοιαστικά καὶ αἱ πλάγια ἐρωτήσεις, μεθ' ὧν συνεξετάζονται αἱ ὀριζόμεναι ὡς «ὀνοματικά ἀναφορικά», ἐπιτελοῦν λειτουργίαν συμπληρώματος τοῦ ὄρου ἐξαρτήσεώς των)· ὅσον διὰ τὸ ἀναγραφόμενον - διδόμενον εἰς τὴν σελ. 37 παράδειγμα «ὀνοματικῆς ἀναφορικῆς»: «Ὁ ποῖος βιάζεται σκοντάφτει», ἃς μοῦ ἐπιτραπῆ νὰ γράψω ὅτι εἶναι ὀλίγον ἀτυχεῖς, ἐφ' ὅσον πρόκειται περὶ καθαρᾶς ἀναφορικουποθετικῆς προτάσεως [«Ὁποῖος (=ἂν κάποιος) βιάζεται, σκοντάφτει»], διὰ τῆς ὁποίας, καὶ βάσει τῆς λειτουργίας τοῦ ἀοριστοαναφορικοῦ «ὄ πο ῖ ο ς», ἡ ὑπολανθάνουσα ἐπιρρηματικὴ σχέσις («ἡ ὑπόθεσις») λειτουργεῖ εἰς τὸν λόγον οἰκονομικῶς καὶ ἐπαρκῶς.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Φρονῶ ὅτι εἰς τὰς σχέσεις ὁμογλωσσίας ('Αραβική: 'Αραβική—'Ελληνική: 'Ελληνική) καὶ ὁμοχρονίας (σαουδαραβική 'Αραβική: 'Αραβική Κορανίου - τεχνητὴ μορφή Νεοελληνικῆς [«Καθαρευούσα»]: φυσικὴ μορφή Νεοελληνικῆς [«Δημοτικῆ»]) ἐπιβάλλεται νὰ γίνεαι χρήσις τοῦ ὄρου *μεταμόρφις* [*μεταμορφίζω*· μετὴν(μοιρη=)μορφὴν {-ίζω} δηλώνεται γραμματικὸν μόρφημα ὡς φορεὺς αἰτιώδους σημασίας — πρβλ. τὰ ἀρχαιο-/νεοελληνικά «ἀποικίζω», «σωφρονίζω» καὶ τὸ μεσαιωνικόν/νεοελληνικόν «μεταγλωττίζω»—, ἐνθ' ἡ πρόθεσις «μετὰ» (ἐν συνθέσει) λειτουργεῖ ὡς φορεὺς τῆς σημασίας τῆς μεταβολῆς — πρβλ. τὰ ἀρχαιοελληνικά «μεταγινώσκω», «μετατίθημι» καὶ τὸ ἀρχαιο-/νεοελληνικόν «μεταφέρω»—], ἐφ' ὅσον ἔχομεν νὰ κάμωμεν μετὰ μορφᾶς τῆς ἰδίας γλώσσης (λ.χ. τεχνητὴ μορφή Ν/Ελληνικῆς —φυσικὴ μορφή Ν/Ελληνικῆς ἢ αἰγυπτιακῆ 'Αραβική— 'Αραβική Κορανίου).

2. Ἡ συμμορφωρὰ λέξεων εἰς τὰς φράσεις λειτουργεῖ πρὸς ἀποφυγὴν «ἐξωτερικῆς» χασμωδίας, ἐνθ' ὁμιλοῦμεν περὶ «ἐσωτερικῆς» χασμωδίας εἰς τὰς περιπτώσεις κατὰ τὰς ὁποίας κανόνες τῆς φωνητικῆς ἐφαρμόζονται ἐντὸς τῆς ἰδίας τῆς λέξεως.

3. Κ ρ ᾶ σ ι ς: Ἡ συγχώνευσις τοῦ ἀτόνου τελικοῦ φθόγγου [u] μιᾶς λέξεως μετὰ τοῦ ἀρκτικοῦ τονισμένου φθόγγου [e] μιᾶς ἄλλης λέξεως οὕτως, ὥστε νὰ προκύπτῃ τονισμένος ὁ φθόγγος [o] . (Μ. Σετάτος, Φωνολογία τῆς Κοινῆς Νεοελληνικῆς, 'Εκδόσεις Παπαζήση, 'Αθήνα, 1974, σελ. 51).

4. Μὰ ἀγνοεῖται ὅτι διὰ τῆς ἐν- («ἐν-/ἐρ-ρινος») ἐκφράζεται ἡ ἐνύπαρξις τῆς ρινοφωνίας εἰς τὸ σύμφωνον ἢ τὸ σύμπλεγμα, κατὰ τὸ ὁποῖον ἀδυνατεῖ νὰ δηλώσῃ σαφῶς ἡ κατάληξις -ικὸς (=ὁ ἀνήκων εἰς, ὁ ἀναφερόμενος εἰς) τοῦ «ρινικός»;

ΠΙΝΑΞ ΕΓΓΡΑΦΕΝΤΩΝ ΝΕΩΝ ΜΕΛΩΝ ΤΗΣ Ε.Ε.Φ.

α/α	'Αριθ. μητρώου	'Ονομα
1	3329	Ζοῦμπος Ἰωάννης
2	3330	Μανωλίδης Γεώργιος
3	3331	Τσίρμπα Εἰρήνη
4	3332	Χουντάλας Γεώργιος
5	3333	Λιόλιος Χρῖστος
6	3334	Θεοχάρη Σωτηρία
7	3335	Νάτσης Ἀθανάσιος
8	3336	Χαρώνης Ἀθανάσιος
9	3337	Καφρίτσα Εὐθυμία
10	3338	Σταθοπούλου Θεοφάνη
11	3339	Κλέντος Βασίλειος
12	256	Δενδρομοίρης Θεόδωρος
13	257	Αναγνωστοπούλου Μαρία